

A táppénzes helyzet alakulása

Új jelenségek

Az év első felében a dolgozóknak átlagosan 6,4 százaléka volt táppénzes állományban rövidebb-hosszabb ideig, ez az arány megegyezik a múlt év hasonló időszakának átlagával. A lát-szatra változatlan helyzet mögött azonban olyan új tendenciák mutatkoznak, amelyek eltérnek a korábbi években tapasztaltaktól. Az elmúlt hét évben általában az év első három hónapjában volt magas a táppénzesek aránya, utána jelentősebb csökkenés következett. Most azonban januárban és februárban volt a legalacsonyabb, s márciustól a korábbi csökkenés helyett emelkedő tendenciát mutat. A januári 5,2 százalékkal szemben márciusban a dolgozók 6,4, májusban pedig 6,8 százaléka volt táppénzen. Összességében május végéig még így is kisebb volt a táppénz igénybe vételének aránya, mint 1985 óta bármelyik év első öt hónapjában. Mivel azonban a június sem hozott csökkenést, a félév végére a tavalival megegyező átlag alakult ki.

A változás okainak egy részére bizonyos jelek utalnak, másokat csak feltételezni lehet. Az Országos Társadalombiztosítási Főigazgatóság szakembereinek véleménye szerint az új jelenségek kialakulásában valószínűleg számottevő szerepe van annak, hogy az ideai szabályozóváltozások nyomán átlagban emelkedett a táppénz mértéke a keresetekhez viszonyítva.

Növelte a táppénz kiszámításának alapját a keresetek bruttóítása, a nyugdíjárulék beszámítása, az általános 310 forintos bérpótlék beépítése az alaphérekbe, s az, hogy az idei évtől már a betegállomány első napjától beleszámít az alapba a jutalom és az év végi részesedés is. Például az a dolgozó, akinek tavaly a havi átlagkeresete 4 ezer forint volt, az az idén 3 százalékkal több táppénzt kap, ha az átlagnak megfelelő 11,5 napig van betegállományban. Havi 10 ezer forintos átlagkereset esetében az emelkedés mértéke már 5 százalék. Az új táppénzszámítási módszer következtében előfordulhat az is, hogy a dolgozó az előző évi átlagkeresete alapján most több pénzt kap a betegállomány idejére, mintha azt munkában töltötte volna.

Feltételezhető, hogy az új jelenségek mögött foglalkoztatáspolitikai problémák is meghúzódnak. Ugyanakkor, mivel országszerte tovább romlott a megváltozott munkaképességű dolgozók foglalkoztatásának lehetősége, a korábbiaknál sokkal többen kéri rokkantsági nyugdíjazásukat, s az orvosi bizottság döntéséig betegállományba vételüket.

A viszonylag magasabb táppénz következtében most valószínűleg azok közül is

többen mennek betegállományba, akik korábban nem fordultak betegsüggükkel az orvoshoz, mert a kiesés kérését érzékenyen érintette volna a családi kasszá. Erre utalnak annak a felmérésnek az adatai is, amelyet néhány nagyvállalatnál végeztek el. Eszerint a múlt év azonos időszakához képest nagymértékben megnőtt azoknak a száma, akik különféle mozgásszervi betegségekkel voltak táppénzen.

Az egy-egy megbetegedésre jutó átlagos táppénzes időtartam nem változott. Az év első felében ez az átlag 11,5 naptári nap volt, ami — figyelembe véve, hogy az idei évtől már nemcsak munkanapokra, hanem munkaszüneti napokra is jár táppénz — megegyezik a tavalyi átlaggal.

A társadalombiztosítási kiadások tervezésekor figyelembe vették, hogy a táppénz alapjának bruttóítása, az új táppénzszámítási szabályok miatt körülbelül 30 százalékkal nő az idén a táppénzekre kifizetett összeg. Ennek figyelembevételével erre az évre 15,2 milliárd forintot irányoztak elő táppénzkifizetésekre. Az év első felében azonban az időarányosnál 400 millióval többet fordítottak a táppénzekre, s ha a jelenlegi tendenciák folytatódna, az év végére mintegy 1,5 milliárd forinttal többet fizetnek majd ki táppénzekre az eredetileg előirányoztnál. (MTI)

A városi pártértekezlet előkészületeiről

Augusztusban pártbizottsági ülés — utána küldöttválasztás

A közelmúltban, a városi pártbizottság első titkárával készült interjúban számoltunk be a szegedi pártértekezlet előkészületeiről. Megírtuk ugyan, hogy tartalmi kérdésekben és fontosabb részleteiben is, a pártbizottság augusztus végére tervezett ülésén születik döntés, de a párttagság körében erős az igény az előkészületi tervek ismeretére is. Ezért számos olyan kérdést tettünk fel a városi pb párt- és tömegszervezeti osztálya helyettes vezetőjének, **Novákné Halász Annának**, amelynek válaszai beavathatják a párttagságot a politikai műhelymunkába. Ismételt hangsúlyozzuk: a végső válaszokat a választott testület adja meg, e beszélgetés csak az eddigi vizsgálódásokból kivehető irányokra adhat választ.

● Az idei nyárra senki sem mondhatja, hogy politikai uborkaszezon lett volna. Szegeden különösen erőteljes politikai aktivitást váltott ki a helyi pártértekezlet mellett született döntés. Milyen tartalmi és szervezési kérdések vannak most napirenden?

— A pártszervezetekben egyelőre a gondolati készülődés van napirenden, mivel a pártértekezlet elé készülő elemzés és feladatterv most épül. Az előkészítő apparátus mindennapos eleve kapcsolatban dolgozik a párttagsággal, hogy véleményét megismerje, javaslatait összegyűjtse, és rendszerezze. Rendszerre áll annak a kiterjedt eszmecsere minden tapasztalata is, amelyet tavaly ősztől folyamatosan vezetett a párttagság. De azóta egy pártbizottsági és két végrehajtó bizottsági ülés is gazdagon és mindenre kiterjedő figyelemmel vitatta a témát. A pártbizottság valamennyi osztálya, széles aktívahálózat segítségével, majd később szakemberek közreműködésével dolgozik az előkészítésen.

— Alapos szegedi helyzetértékelés készül tehát, amely azért mégsem lehet teljes. A legfontosabb kérdésekre szeretnénk irányítani a párttagság figyelmét. Az elemzés így is nap mint nap alakul, változik, gazdagodik. Különösen kedvező, hogy a pártközvélemény a feladatmeghatározásra összpontosít. Jó lelkiismerettel mondhatom: olyan elemzés és feladatmeghatározás van készülöben, amelynek forrása a tagság.

— A tényleges szervezőmunka a pb augusztus végi ülése után kezdődhet meg — a testület határoz a delegálás módjáról, a küldöttválasztás formájáról. Mindenütt megfogalmazzák a kommunisták máris, hogy érdekmében kívánnak részt venni a tanácskozás előkészítésében. A döntés teljes mértékben a pártszervezeteké lesz abban, hogy ki lehet delegálni a pártértekezletre. Érzékelhető az az elvárás, hogy a megújulás

személyi feltételeit a tagság a legdemokratikusabb kiválasztással, titkos szavazással kívánja elősegíteni. Az ebben való részvételt az egész párttagságra ki akarjuk terjeszteni. A kis létszámú alapszervezetek számára is garantált a beleszólás.

● Milyen javaslatok formálódhatnak?

— Mind a pártértekezlet szellemi tartalma, mind a szervezési kérdések előkészítése számos variáns vitájából alakul. Magunk is igen sok töprengést fektetünk az előkészítésbe, hogy valamennyi lehetőséget föl-tárjunk. Ez igen munkás folyamat, mert a pártélet demokratizmusa sok időt, energiát, türelmet igényel kölcsönösen. Az apparátus és a párttagság közötti munkakapcsolatokat ez jellemzi.

— A párttagság rokon-szenvét bizonyára elnyeri az a törekvés, hogy a pártértekezlet mindenekelőtt a szegedi párttagság „hatáskörébe” tartozó témákat vitassa, és ily módon tartalmában szegedivé váljon. Módszereink ehhez hozzásegítenek: a pb ülése után a legnagyobb nyilvánosságot szeretnénk biztosítani a kidolgozandó dokumentumnak, hogy mindenki megismerhesse és véleményével formálhassa.

● Úgy értesültünk, hogy pártönkivüliek is beleszólhatnak. Erre milyen formákat teremtenek?

— Vitákat szervezünk, melyeken a társadalom számos rétege részt vehet. S e vitáknak szintén nagy nyilvánosságot biztosítunk. Még arra is tervezünk lehetőséget, hogy bárki akár magánemberként közölje a párttal észrevételeit. Az erre rendszeresített alkalmakról a lakosságot időben tájékoztatjuk.

● Van-e már elképzelés a küldöttválasztás technikájára?

— Elképzelés van, de a pártbizottságnak van jogosultsága a döntésre. Egy bi-

zonyos: a legszélesebb körű képviselőre törekszünk, ám olyan létszámmal kell kalkulálni, amely még biztosítja a munkaképességet. Ezért nagyon fontos, hogy a küldötteket valóban a képviselőikre legalkalmasabb személyek közül válasszák meg a pártszervezetek. A választás titkos lesz.

● Máris sokan vitatják a pártbizottság újjáválasztásának azt az elemét, hogy a testületnek tervezetten mintegy egyharmadát közvetlenül választják meg a pártszervezetekben. Hallhatnánk erről?

— Az országos pártértekezlet állásfoglalása erre lehetőséget ad. Először alkalmazzuk ezt a formulát. A tagság számára remélhetően, rokonszenves lesz ez a módszer. Tapasztalatok nélkül fogunk hozzá, de a pártszervezetek felelősége megérte rá. Közvetlen képviselőkhöz jutnak így pártszervezetek, s a választottak a hatáskörükben maradnak — azaz közvetlen felelősséggel tartoznak a delegáltaknak és vissza is hívhatók ugyanazon kommunista közösség által. A közvetlen választás nagy erkölcsi teher is, hiszen a személyi megújulás előtt nyit szélesebb kaput. Remélhetően a választás felelőssége arra is kiterjed, hogy szigorú mércével mérnek, s a párt megújulását tehetséggel, lelkiismeretesen szolgáló pb-tagokat választanak. Hogy hol, s milyen elvek szerint, az csak a pb ülése után lesz ismert.

● Gondolja bele magát egy alapszervezeti titkár helyzetébe! Mi most a dolga egy titkárnak a városi pártértekezlettel összefüggésben?

— Alapszervezeti titkárként mindenekelőtt azon gondolkodni kell, hogy miként járulhat leginkább hozzá pártszervezetem olyan alkotószellem kibontakozásához, amely a pártértekezleten kívánatos; továbbá azon: milyen szellemű küldöttek tudnának erőteljes lendületet adni a megújuló szegedi pártéletnek. És megpróbálnám környezetemben ébren tartani az erre vonatkozó egészséges várakozást. Biztatnám a tagságot: ezt a demokratikus lehetőséget maximálisan ragadja meg arra, hogy a pártélettel kapcsolatos korábbi kritikái megjegyzéseit, javaslatait érvényesítse. Ebben a folyamatban új minőségű pártegység kovacsolódhat. Két hét múltán pedig már a gyakorlati előkészítés következik...

Sz. S. I.

Lakossági fórumon a tanácsrendelet-tervezet

Állami lakások kerülnek magánkézbe

Több társadalmi és gazdasági tényező szorgalmazza, hogy bizonyos állami tulajdonban lévő házigatlanok személyi tulajdonba kerüljenek. Jó példa erre a tegnapi újságokból **Iványi Pálnak**, a Fővárosi Tanács elnökének válasza arra a kérdésre, hogy „mi szab határt az állami tulajdon mostanában tapasztalható kiürítésének?”

Mint mondta, a „kiürítésről túlzás lenne beszélni. A város éves költségvetésében az ingatlanadásokból származó bevétel elenyésző hányad... fontosabb annak a szerepe, hogy ezek további állami fenntartásáért rendkívül nagy anyagi erőfeszítéseket igényel. Másrészt azt tapasztaltuk, hogy a magántulajdonba kerülő ingatlanok állapotára összehasonlíthatatlanul nagyobb gondot fordítanak, jobban vigyáznak, mint például a bérházak az azok használói.”

Az országos rendelet megjelenésétől számított egy év-tized alatt, 1977-ig Szegeden 288 ilyen lakás kijelölése, illetve elidegenítése történt meg. Ez évben július végéig a városi tanács rendelettervezetének összeállítását a kérelemmel érintett 163 épület 1806 lakásából 980 tulajdonosai jelezték vételi szándékukat, 22 ingatlan 659 lakásának személyi tulajdonba kerülése már lezárult. (Megjegyzendő, hogy az állami lakások az összlakásállományban csak mintegy harmadát teszik ki.)

Az állami bérházakok személyi tulajdonba kerülése — a lakásgazdálkodás várható átfogó reformjának tervezett intézkedései miatt — még nagyobb jelentőséggel bír. Az intézkedések következtében csökkenteni lehet az államra háruló terheket, enyhíteni az ingatlankezelő vállalatok túlterheltségét. Szegeden az országos jogszabályok helyi sajátosságokra

szabott tanácsrendelet még nem készült. A most kimunkálás alatt álló egyik célja a jogszabályok konkretizálása, azon területek meghatározása, amelyeken nem lehet értékesítésre kijelölni az állami ingatlanokat az épületi fekvése vagy építési módja miatt. Másik feladata a vételár-megállapítás feltételrendszerének kidolgozása és eseteinek számbavétele.

A tanácsrendelet-tervezet utal arra az általános feladatra, amelynek célja, az egyéni és közérdek összehangolt érvényesítése, a jogos lakásigények kielégítése, az üzemeltetési és fenntartási feladatok hatékonyabb ellátása. De tartalmaz konkrét szegedi specialitásokat is. Példának okáért, hogy melyek azok a városképileg védett területek, amelyeknek fenntartása, egységes kezelése építészeti, történeti, ke-rekesedelmi, vagy idegenforgalmi értékeik miatt nem idegeníthetők el. Ilyen terület a Lenin körút páratlan oldala és a Tisza által határolt rész, a sugárutak egyes szakaszai és néhány városképi jelentőségű teret határoló épületegyüttes. Hasonlóan nem idegeníthetők el a 12 lakásosnál nagyobb ingatlanok, ha a vásárolni szándékozók aránya nem éri el az 51 százalékot, valamint azok az épületek, amelyekben olyan kazán, hőközpont, nagyközösségi antenna stb. működik, mely több, különböző tulajdonú épületet szolgál ki. **Kidolgozandó a kije-**

lött ingatlanok vételárának differenciálása több szempont figyelembe vételével: hány lakás van az épületben, mikor került sor az ingatlan teljes felújítására, a város mely területén található, stb.

A sokakat érintő tanácsrendelet-tervezetről a jövő hét első felében három lakossági fórumra várják az érdeklődőket. Augusztus 16-án, kedden délután 5 órakor az MSZMP belvárosi székházában (Victor Hugó u. 5.), 17-én, szerdán délután 5 órakor a rókusai pártházban (Eszperanto u. 1.), 18-án, csütörtökön délután 5-kor a tarjánai pártszékházban (Csongor tér) ismerteti a rendelettervezetet **Nagypál Miklós**, a városi tanács építési és közlekedési osztályának vezetője és válaszol a résztvevők kérdéseire.

Az első negyedéven 133 művi meddővé tételt hajtottak végre a kórházak szülészeti-nőgyógyászati osztályain. Ebből 19 önálló, a többi pedig más orvosi beavatkozáshoz társított műtét volt — rögzíti az Országos Szülészeti és Nőgyógyászati Intézet összesítése.

Az egészségügyi miniszter egy évvel ezelőtt alkotott rendeletet a művi meddővé tételről. A jogszabály lehetővé teszi, hogy családtervezési célból, illetőleg egészségügyi — például genetikai — indok alapján azok a nők és férfiak alávessék magukat ilyen műtétnek, akik el-múltak 40 évesek, vagy betöltötték 35. életévüket, és legalább három, illetve 30. évüket és négy, vagy annál több vér szerinti gyerme-

Művi meddővé tétel

kük van. Vannak olyan asszonyok, akik a tablettákat nem szedhetik, s az egyéb fogamzásgátló eszközöket valamilyen ok miatt nem alkalmazhatják. Ha ők úgy döntenek, hogy nem kívánnak több gyermeket a világra hozni, s nem vállalják a gyógyszeres esetleges szövödményeit, a rendelet alapján lehetőség van művi meddővé tételükre.

A beavatkozások tapasztalatairól **Konczwald László**, az intézet főorvosát kérdezte az MTI munkatársa.

— A rendelet hatályba lépését követően az előzetesen prognosztizálhatónál

lényegesen kevesebben kérelmezték e műtét elvégzését. Szép számmal akadtak olyanok is, akik az orvosi felvilágosítás utáni három hónapos „gondolkodási idő” leteltével nem jelentek meg a kórházban. A tények azt mutatják, éppen azok a nagycsaládosok nem élnek ezzel a lehetőséggel, akik utódaikról nem tudnak gondoskodni, s ezért gyermekeiket állami gondozásba vették. Sokan nincsenek tisztában azzal sem, hogy 5-6 szülésnek már maradó nyomai vannak az édesanya szervezetében, károsodhat a vese, a máj. Tudjuk, ilyen bőséges gyer-

mekáldás a magyar családok többségét egyelőre nem „fenyegeti”.

— Akkor, amikor többféle fogamzásgátló tablettához és más eszközökhöz mindenki hozzájuthat — s a nem kívánt terhesség megelőzésének lehetősége a művi meddővé tétellel tovább bővül —, riasztó a hosszú ideje nem csökkenő évi 85 ezer terhességmegszakítás. Ez a beavatkozás rendkívül sok szövödményt idéz elő. Az egészségügyi felvilágosító munka további javításától az orvostársadalom nem a születési szám csökkenését várja, hanem azt reméli, hogy mérséklődik az abortuszok száma a kellő információknak köszönhetően, s így egészségesebb gyermekek szülehetnek. (MTI)